

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України
про інтегроване запобігання та контроль промислового
забруднення

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Зменшення, запобігання та контроль викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, скидів стічних вод з концентраціями забруднюючих речовин та контроль операцій у сфері управління відходами є основними завданнями Директиви 2010/75/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 24 листопада 2010 року про промислові викиди (інтегроване запобігання та контроль забруднення) (далі - Директива 2010/75/ЄС), впровадження якої є зобов'язанням України в рамках Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. На сьогодні забруднення навколишнього природного середовища на глобальному рівні спричиняє близько 16 відсотків передчасних смертей щороку, що в 15 разів перевищує кількість смертей у збройних конфліктах та війнах. За даними Організації Об'єднаних Націй, щороку забруднення повітря забирає сім мільйонів життів. Забруднення атмосферного повітря у 2016 році, за даними Інституту оцінки та вимірювання показників здоров'я (Institute for Health Metrics and Evaluation), призвело в Україні до понад 58 тис. смертей. Захворювання, викликані високим рівнем забруднення, спричиняють зменшення продуктивності праці та валового внутрішнього продукту у країнах з низьким та середнім доходом до 2 відсотків.

Існує ряд регуляторних та інституційних причин, що призводять до проблеми забруднення навколишнього природного середовища суб'єктами господарювання в Україні. Система дозволів у сфері охорони навколишнього природного середовища заснована на покомпонентному підході до регулювання впливу на навколишнє природне середовища: законодавством передбачена видача дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, спеціальне водокористування, здійснення операцій у сфері поводження з відходами - документів дозвільного характеру у сфері охорони навколишнього природного середовища. Такий підхід не дає змоги враховувати кумулятивний вплив, що здійснює суб'єкт господарювання на навколишнє природне середовище, частково залишаючи поза увагою питання, пов'язані з охороною ґрунтів та забрудненням підземних вод, ефективним споживанням енергії та сировини, умовами виведення з експлуатації та відновленням території промислового майданчика до безпечного екологічного стану.

У рамках імплементації положень Директиви 2010/75/ЄС обов'язковим є застосування суб'єктами господарювання найкращих доступних технологій та методів управління і досягнення встановлених відповідно до них гранично допустимих обсягів викидів. В Україні немає розроблених нормативно-правових актів, що встановлюють перелік найкращих доступних технологій та методів управління для регулювання окремих видів діяльності, а гранично

допустимі концентрації та гранично допустимі скиди забруднюючих речовин не відповідають значенням Директиви 2010/75/ЄС.

Недостатній рівень здійснення контролю з боку держави за виконанням умов документів дозвільного характеру у сфері охорони навколишнього природного середовища та неієвий механізм забезпечення дотримання виконання вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища не заохочують суб'єктів господарювання до збільшення інвестицій у природоохоронні заходи. Натомість більша частина промислового обладнання в Україні є морально застарілою та вичерпала свій ресурс, що призводить до збоїв в експлуатації та підвищує ризик виникнення масштабних небезпечних аварій.

2. Цілі законопроекту

Ціль законопроекту – встановлення правових та організаційних засад інтегрованого запобігання та контролю промислового забруднення, яке виникає в результаті промислової діяльності, для забезпечення високого рівня захисту довкілля шляхом впровадження інтегрованого довкільного дозволу, визначення видів діяльності, які вимагають інтегрованого довкільного дозволу, вимог щодо застосування найкращих доступних технологій та методів управління, моніторингу викидів та контролю дотримання умов інтегрованого довкільного дозволу.

3. Загальна характеристика і основні положення законопроекту

Проектом Закону визначаються основні вимоги до інтегрованого довкільного дозволу, перелік видів діяльності, які вимагають отримання інтегрованого довкільного дозволу, процедура видачі інтегрованого довкільного дозволу, підстави відмови у видачі інтегрованого довкільного дозволу, підстави та порядок зупинення та анулювання інтегрованого довкільного дозволу, підстави та порядок внесення змін до інтегрованого довкільного дозволу, вимоги до реєстру інтегрованих довкільних дозволів, особливості моніторингу викидів та контролю суб'єктів господарювання, які отримали інтегрований довкільний дозвіл. Таким чином, проект Закону впроваджує інтегровані підходи у питаннях дозвільної діяльності та контролю забруднення, що виникає в результаті промислової діяльності на основі застосування найкращих доступних технологій та методів управління згідно з Директивою 2010/75/ЄС про промислові викиди.

Повна імплементація Директиви 2010/75/ЄС вимагатиме прийняття в подальшому підзаконних актів технічного характеру, спрямованих на транспозицію технічних вимог та додатків до неї, що регламентують діяльність спалювальних установок, установок для спалювання відходів, установок сумісного спалювання відходів, установок та видів діяльності, в яких застосовуються органічні розчинники, та установок, що виробляють двоокис титану, що передбачено прикінцевими положеннями проекту Закону.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання.

В Україні немає розроблених нормативно-правових актів, що встановлюють інтегрований підхід до дозвільних документів у сфері охорони навколишнього природного середовища та захисту довкілля в цілому. Відсутні нормативно-правові акти, які регулюють розроблення та застосування найкращих доступних технологій та методів управління для регулювання окремих видів діяльності, які відповідають європейському законодавству, зокрема Директиві 2010/75/ЄС.

Законопроект розроблений з метою виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, відповідає Концепції реалізації державної політики у сфері промислового забруднення, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 р. № 402 та плану заходів із впровадження Концепції реалізації державної політики у сфері промислового забруднення, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1422.

5.Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація Закону не потребує додаткових витрат з державного бюджету України.

Проектом Закону передбачається, що розмір плати за отримання інтегрованого довкільного дозволу, становить 15 мінімальних заробітних плат. Прогнозована кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюватиметься ця норма, становить близько 3500.

6.Прогноз соціально-економічних, правових та інших наслідків прийняття акту

Реалізація Закону матиме позитивний вплив на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави, розвиток регіонів, громадське здоров'я та довкілля.

Це, зокрема, зумовлено встановленням чітких процедур та прозорих відносин для суб'єктів господарювання, державних органів та громадськості у сфері видачі інтегрованого довкільного дозволу та впровадження найкращих доступних технологій та методів управління; виконанням зобов'язань в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС; покращенням рівня екологічної безпеки регіонів за рахунок впровадження інтегрованого підходу до запобігання та контролю промислового забруднення, яке виникає в результаті промислової діяльності та впровадження найкращих доступних технологій та методів управління; створенням передумов для покращення стану, подальшого зміцнення та збереження здоров'я населення; підвищення рівня екологічної безпеки, запобігання та зменшення рівня забруднення, що виникає в результаті промислової діяльності за рахунок комплексного розгляду впливу господарської діяльності на всі компоненти навколишнього природного середовища, встановлення вимог щодо застосування найкращих

доступних технологій та методів управління, моніторингу та контролю промислової діяльності.

Проект акту не стосується соціально-трудової сфери та не матиме впливу на ринок праці.

Народні депутати України –
Устінова О.Ю.

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Устінова Олександра Юріївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000015A42F0048EE8E00
Дійсний до: 22.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 213д9/1-2021/277032 від 06.09.2021

631139